



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum**

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de**

**Antverpiæ, 1649**

§. 1. Tenentur diuites dare eleemosynam ; quod si non dederint, damnabuntur, vt rectè Christus probat hac historia iis, qui suam doctrinam explodebant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

ret mensa eius ferculorum magnificentia, stipatus esset multitudine famulorum. abacos haberet instructos. aurea pelui, vasis crystallini, scyphis argenteis, omni genere muscorum reeraretur, mensa mappis ster. eretur carbasinis, omni generis oblectaretur voluptatibus, & illi adelles ad ianuam pauper lepra foetidus: fame illum pereuntem deseruerit, & intians eius edurus numquam miserus. Vnde eius seuitiz manibus occisus esse perhibetur: iuxta illud D. Ambrosij: *Falso famem pauperem, si non paupsi occidisti.* Et D. Lactantij Firmiani: *Qui succurrere perituro potest, si non succurrit occidit.* Non eum Christus accessit vestium, luctis, non pompæ factus, non deliciarum, non gulæ, non in cibo ac potu superflui apparatus, non ebrietatis, nec aliorum mille infumulat peccatorum, quorum reus erat, hoc enim ad alios computus renocatur, a-  
 Insuper de his instruitur processus in diuinæ iustitiæ tribunali: In hoc autem Evangelio, id illi tantummodo imponit, quod cum diuites ad invidiam circumferret, & se pinguem, nitidissime bene curaret, tantum parous Lazaro videret, ut ne panis micæ daret fame pereuntem. Quocirca, velut huius pauperis æterna morte damnatur homicida, ad quam manibus rapitur ministerium infernalium, in abyssis gehennæ sepelitur, voracibus æternisque flammis traditur extenuandus, omnis adeo subsidij expertus, ut nec aque guttula seip exaltanti concedatur.

Pauperi quoque processum format Christus, qui cum in tantam esset deuolutus pauperiem, ut nec panis micam obtineret; in tantam incidisset corporis infirmitatem: ut quasi tribrum plagartum diaphanum esse videretur, et fluctibus fistulis debilis, putredine ac sanie manantibus, ut eum canes circumcingerent, ut Inera lambentes, ipse vero ita viribus exhaustus, in tetramque projectus, ut illos a se repellere mirum valeret; tantam nihilominus patientiam præstabat, ut nec diuitem accusaret, nec Deo obloqueretur, a quo se tantis noverat opprimi calamitatibus, quinimo gratias referebat, quod tantis eum donis efferret, diuini amoris certissimo pignori; hanc quoque paupertatem, morbum, uulnera, velut de diuina recipiebat manu: non minus illi sibi congratulans; quam ille Crasso ditior suis opibus, suis delicijs, suis voluptatibus: Adhuc Abraham patriarcha: *Recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala.* Profertur sententia in pauperis adeo fauorem, ut illi vita aduideretur æterna, regnumque quietis sempiternum: ad quod triumpho deducitur gloriosiori-  
 Hieron. Bap. de Lanuza Tom. II.

quàm vniquam lætatus est Imperator aut mundi Princeps de hostibus agens triumphum, lephantum, seu equorum theda circumductus; Angelicis scilicet manibus ad sidera sublatus, de quibus & propheta Deum sibi fingere curum asserit triumphalem: *Curvus Dei decem milia Pf. 67. libus multiplex, nulla latuitum.* Ita ut interpretate D. Aug. te D. August. diues se hoc in processu audierit Ep. 89. ad condemnatum, non quia diues: multi enim ut Hilar. & diuitijs, ita vitæ meritis excelluerunt, sed quia crudelis: opibus enim affatum abundans non est miserus egenorum. Pauper autem in sui perpetuam salutem sententiam audit gratissimam: non quia rerum omnium indigus: multi quippe ut rebus, ita virtutibus inopes condemnantur: sed quia cum pauper esset & infirmus ut nihil præter animam haberet, summam hanc calamitatem iniuncto constantique pertulerit animo Dei in omnibus conformis voluntati: *Nobis ostenditur, nec in isto paupertatem per se ipsam diuinitus honoratam, nec in illo diuinitus fuisse danatam sed in ipso pietatem, in illo impietatem suos exitus habuisse: Sic suscepit inopium diuitem cruciatus ignis, ut tamen pium pauperem susciperet sinus diuitis.* Cautent sibi diuites, autendant, quomodo bona sua expendant, suis luxibus, cenis, vestibus, & mundi vanitatibus, solis exceptis pauperibus. Disceat indigi suas patienter perferte necessitates, suas infirmitates; & quæ mundus vocat infortunia, velut diuine gratiæ tesseram: omnes autem Dominum deprecetur, ut ex hoc processu nos doceat ut bene processum nostrum disponamus suâ nobis succurrens gratiâ: ut autem illa pro nobis intercedat, quæ nobis eam semper obtinet eius pedibus prouoluti, ac salutantes illam introeemus. *Aue Maria.*

§. I. Tenentur diuites dare elemosynam, quod si non dederint, damnabuntur, ut recte Christus probat hæc historia iis, qui suam dottrinam explodebant.

**P**erelegans fit ab omnibus habitus conce-  
 ptus D. Ambros. & ut talem haber eum  
 D. Hieron. quem sequitur D. August. in ad Sabini.  
 mirum quod hortus ille, diuina confusus ma-  
 nu ab ipso mundi primordio, excellens adeo ac  
 regius, ut nomen illi incidit Paradisus voluptatis  
 ita; Sanctam præfigurauerit Ecclesiam in mun-  
 do diuinâ suâ plantatam potentiam. In pri-  
 mo paradiso plantauit: *Omne lignum pulchrum c. 2. & c. 3. & c. 4.*  
 raris, & ad voscendum suauis. Illa vero lege, *Gen. 2. c. 3. 4.*  
 præccepti Gen. 2. 9.



videre diuitias; et hoc omittens damnatus in-  
tererat. Et doctrinam, & Christum deridebant  
praedicantem: Deridebant enim. Idcirco hoc pra-  
cipue Christus (teste D. Chrysolto) maiori stu-  
ditatium seruire praedicare, modo verbis im-  
modo historis. Verbis, multoties enim hoc te-  
petit: Date & dabitur vobis. Eadem mensura, qua  
mens fuerit remittetur vobis. Facite elemosy-  
nam &c. Parabolis, scilicet serui, qui acceptum  
a Domino talentum abscondit in terra, nec de-  
dicat vsuram: hoc quippe est elemosynam ce-  
largia. Deinde parabola quinque virginum sa-  
tuarum quae nullo alio, quam oleo indigerit,  
scilicet misericordia. De seruo quoque econo-  
mo infideli, cui Dominus tradidit bona sua, quae  
ille conseruis suis minime distribuit liberalis,  
sed laeuis eos percussit, coepit bibere, & epula-  
ri, ventrique indulgere.

Tandem quia mouent efficacius exempla,  
quam verba, caelesti quaedam eloquentia binas  
proposuit historias. Vnam futuram, dei nempe  
extremi iudicij, quo cum sit malos seuerius pu-  
niturus, cum tot tantisque habeat iustissimas co-  
rum causas damnationis, easque possit vnico,  
vel pluribus verbis exponere, noluit tamen, sed  
solum misericordiae defectum; & auarum in  
pauperes illis crimen voluit exprobrare: Ita  
maledixit in ignem aeternum &c. Esuristi enim &  
non dedisti mihi manducare. Quid hoc Domine  
in tanto malorum numero, nullos reperis ho-  
micidas, alios sacrilegos, illos impudicos, hos  
vindictae sitientissimos, quosdam epulones &c.  
Vique, si d illis intento specificatum declarare,  
quod praeter ceteris in dubium reuocant pecunia-  
rum hydrophi laborantes: Ita in ignem aeternum,  
non vos nefandorum criminum reos commoco,  
qua perpetrastis, ac hoc vitium vobis obij-  
to maledictis, quod agere renuistis panem date fa-  
mescensibus potum sitientibus hospitium pere-  
grinis, nudis vestimenta oppressis auxiliu, carce-  
rum iunctis ergastulis patrocinium: hoc nam-  
que solum sufficit, vt vos ignibus addicam iu-  
stus iudex sempiternus. Ne forte obieceris: hoc  
Dne adhuc futurum praedicitur, multumque  
temporis interlabetur, antequam hoc vid-antus,  
aham subiungit ex praeteritis historiam, pra-  
sentis scilicet Euangelij, quae realiter vera fuit  
historia, ex iudicio plurimorum Sancto-  
rum Patrum. Inter quos, licet aliqui communiter  
eam vocent parabolam, seiplos ipsi exponunt,  
quod nomine parabola non intelligant quid in-  
genitum confectum, aut fabulam, sed veram histo-  
riam quae ducitur in exemplum, eorum quae vo-

lunt proponere alijsque persuadere, quae haec  
tanto est efficacior, quanto est historia verior,  
quam ficta parabola. Eo modo quo D. Paulus  
ait, quod Deus Abrahamum statuit in parabola  
in illo sacrificio, quo Deo filium Isaac offe-  
rebat. Accepi enim in parabola. Ita D. Chrysol.  
Reprehensus fuerat Christus a Pharisaeis, qui erant  
auari, propterea ponit exemplum pa-  
rabola veritatem. Accedit D. Irenaeus, qui huc pra-  
figens titulum. Expositio parabola diuitis & pau-  
peris Lazari, sic progreditur: Non saluam rem-  
lit nobis pauperis & diuitis &c. His suffragatur  
antiquus Tertullianus. Imaginem existimatis, & ceterum  
illum pauperis & diuitis?

Communi calculo conueniunt Sancti Patres,  
hanc esse veram historiam, & vt tam illam  
per singulas introducunt circumstantias: & ex-  
quisite interpretantur D. Chrysolom. vnam  
compulsiu homiliam de epulone, & quatuor de  
de Lazaro D. Ambros. expendit. D. Hierony-  
mus. d. D. Cyprian. D. Augustin. D. Gregor. ante-  
grum de illa edidit tractatum. Confirmatur  
quia videmus ab Ecclesia Lazarum vt San-  
ctum celebrari, illi sacella & Oratoria in Xe-  
nodochijs consecrari, in quibus vt talis a popu-  
lo honoratur, vt autem hoc magis designetur,  
(notatur D. Ambros. & D. Chrysolom. f.)  
Christus nomen eius expressit, vbi vero nomen  
alicuius exprimitur; historiae signatur veritas.  
Parabola illa sunt loquitur D. Chrysolom. vbi  
exemplum ponitur, & ratiocinatur nomina. Vbi autem  
dicuntur Abrahamus & propheta, & Lazarus &  
Moyses, hic verus Lazarus. Si verus est Abrahamus,  
verus Lazarus. Hac regula probat D. Chrysol.  
veram fuisse historiam de Iob: quia nomen e-  
ius, amiteorum, ac filiorum exprimitur. D. An-  
toninus Archiepiscopus Florentinus opinatur  
hanc historiam contigisse in Hierusalem, vbi  
(citans D. Damascenum) dices ille vivebat, ali-  
quis D. Zachariae patri D. Iohannis praedicatoris: vt  
tibi certo constet, quod praeter late signat. D. Iohannes  
Chrysolom. parum tibi profuturum, sanctis ac-  
finitate coniungi, licet adeo meritis excellant,  
vt hortum prius omnium, nempe D. Iohannes  
Baptista, si tu demeritis sis illaudabilis, illo  
namque nihil obstat, ad tartara te rapient dia-  
boli cruciandum: Frigida de ba sum. Cognatos  
habeo prophetas &c. Nihil nobis aliorum virtus  
prodesse valet. Adit S. Antoninus, quod imper-  
tori esset notissimus Hierusalem dices ille, ha-  
bebat enim ibidem quinque fratres suos vtis  
incolas, illi diuitis pars, & in republica viros  
primarios.

Hebr. 11.  
D. Cyr.  
Ho. de di-  
uite inter-  
ho. in Luc.  
D. Iren.  
Li. 4. con-  
tra Hares.  
4.  
TIRT.  
Li. de ani-  
ma & li.  
da resurr.  
c. 17. & 4.  
contra  
Marcio.  
II.  
Historia &  
diuitis &  
Lazari  
vera asse-  
ritur.  
c. 10. c. 16.  
Luc.  
Ep. ad  
Marcel. &  
Ep. ad  
Paulam  
Ep. 18.  
c. In psal.  
145. &  
147.  
D. CHR.  
Ho. 40.  
qua est  
ultima in  
Euang.  
Tom. 2.  
D. ANTO-  
NIN.  
1. p. hist.  
lib. 3. c. 2.  
S. 12.  
Conc. 3. de  
Laz. ad  
finem.  
D. CHR.



In Theat.  
terra Sancta.  
Tract. 182  
in Luc.  
In c. 16.  
Luc.

Qui eadem, qua iste, vita vivebant, ut indicant verba eius ad Abraham: *Habeo quinque fratres.* His optime respondet, quod refert Adamicus qui in eius delineatione huius diuitis epulonis aedes specificè designat. Et Sares nostri temporis Episcopus qui terram Sanctam perlustravit, de hac agens historia, testatur, quod Hierosolymis sibi domus huius vetera rudera demonstrant. Titus Episcopus Bostrenus dicit quod in eadem vrbe vixerit Lazarus, ita fortunis omnibus vacuus, ut eo solum nominis esset civibus notissimus; illos quoque diuites Pharisæos, quibus Saluator prædicabat, & unum & alterum cognovisse. His addo Abdiam Babylonicum, auctorem antiquissimum, Apostolorum discipulum, qui refert, quod cum Christus huius iussit concionatus exitum epulonis infelicissimum, diuites auditores cœperunt denno Christum ludificare, quasi qui somnia, & fabulas plebi predicaret, ac entia rat. omis, quocirca Christus illis istem adstantibus, & oculatis testibus mortuum de sepulchro renocavit, cui & præcepit ut restis esset veritatis eorumque quæ Christus populo proponat, qui & ea sic esse, testis ocularis affirmavit.

Hoc rectè convenit illi, quod notat D. Chrysostr. D. Lucam expressè signare, quod Christus hæc diuitibus illis avaris prædicans ab illis derideatur, eiusque dicta in parabolas ac somnia verterentur: *Deridebant eum Pharisæi, qui erant avari.* Ut autem illos convinceret, mortuum suscitavit, qui testimonium perhiberet veritati, vobis autem qui Christum profecti estis (inquit D. Chrysostr.) de his fidei debet ingerere certiore Dei verbum, qui vobis hanc proponit historiam, quàm si defuncti omnes sepulchris exurgerent rediit, imo, euncti licet Angelus convenient. An non expectans foret o Domine, Deus hic defunctum suscitaret qui nobis hanc proponeret, ut testis ocularis historiam? Minime (respondet D. Chrysostr.) iam enim respondit Abraham epuloni tal: quid exoptanti: *Habent & Prophetæ, iudicant illos.* O Pater Abraham, plurimi refert defunctus rediit: Majori pollet efficacia Moyses & prophetæ, hoc est verbum Dei, quod prædicant, quanto potentior seruo Dominus iudicatur: *Considera quod quisquis mortuus est servus est, qua vero Sacra Scriptura loquuntur, locutus est Dominus.* Propterea etiam si venisset, etiam si Angelus de celo descendat, in animo omnium crediturum est Scripturæ, nam

D. Chr.  
Ho. 5. cii.

Angelorum herus, mortuorum pariter ac viventium Dominus, ipse eos condidit. Ipse idem hodie nobis ore suo loquitur, non figurata proponis, non fabulas quibus terrorem incutiat, sed certissimas veritates, quibus nos instruat, imo & timore percellat: idcirco hortatur nos D. Chrysostr. ut nobis hanc historiam ob mentis oculos ponamus, ita ut diebus eam singulis percurramus. Christum audiamus, cuius diuine placeat, rogamus, misericordie, ut veritas hæc nostri cordis viscera penetret, eique spiritum infundat vivificum quo ad Deum à via nostra mala convertamur.

§. 2. Huius diuitis supplicium sit ipsi exemplo diuitibus, ut pana Caini.

Vtinam nobis serviat exemplo dives ille ter infansus, grauior enim in se sentitur culpa, & nostræ sententia iustior damnationis, si postquam hæc videmus, desideres obdormimus. Notat D. Chrysostr. quod contigit, dam: Deus in ipsis hæc in mundi prima ipse. Item intonat primo illi proditor: Cain fratricidæ, qui diabolico liuore, mardescens fraterno se sanguine maculavit, cuius tantum existit scelus, ut ipsi Deo ausus fuerit se huius necis ignorum simulare, imò & commisitum, curare fratricidium. Incandescit Deus; sceleris parati & sanguinis effusi vocibus, conuincit homicidam: quem perpetuis deuouet laboribus, tremoribus, exilio. Prolatâ hac ore Dicitur sententiâ, hoc additur, ac declaratur, quod licet poenæ, quibus addictus erat, Cain esset iustissimæ, tauròq; sceleris condignæ ob fratris effusum sanguinem: at amen septiplo grauior eius esset sententia, scilicet supplicium, qui manum suam mittere in Cain eumque occidere sibi arrogaret: *Qui occidit Cain septiplo grauior punietur.* Miratur D. Chrysostr. & querit quid hoc rei Domine? Num fortè grauius esse censetur patrum huius fratricidæ homicidium, quàm eius fuerit, qui fratrem pro rium interemit? Occidit Cainum casu Lamech & sine dolo, non de industria, non ex professo, nec hoc agere prætendebat vilo modo: credit enim se feram iaculo configere. Caini peccati an non hoc multò grauius, cum ex industria da à operâ, malitiosè fratrem interemerit, nec alia de causa, nisi quia bonus erat? Ita tibi dicitur, testatur Apost. *Propter quod occidit illum. Quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius iusta.* Non septies,